

REACTIENOTA

**CONCEPT NOTITIE REIKWIJDTE & DETAILNIVEAU
VOOR HET OMGEVINGSEFFECTRAPPORT T.B.V.
OMGEVINGSPLAN LEEUWARDEN - BUITENGEBIED
ZUID**

Inleiding

Vanaf 14 april tot en met 25 mei 2022 heeft de concept Notitie Reikwijdte & Detailniveau (hierna: concept NRD) ter inzage gelegen. Dit document is de eerste stap in de procedure voor het opstellen van het Omgevingseffectrapport (hierna: OER) dat nodig is voor het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid. Tijdens deze periode kon gereageerd worden op de concept NRD door het indienen van een inspraakreactie. De samenvatting van de ontvangen inspraakreacties en de beantwoording hiervan door het college treft u aan in onderdeel 1 van deze Reactienota. De ontvangen inspraakreacties zijn als bijlage 1 toegevoegd bij deze Reactienota.

Tijdens de inspraakperiode heeft de gemeente op 2 mei 2022 twee fysieke bijeenkomsten georganiseerd en konden bewoners, ondernemers (agrariërs) en andere belangstellenden in gesprek over de concept NRD. De samenvatting van de verslagen inclusief een reactie van het college treft u aan als onderdeel 2 van deze Reactienota. De uitgebreide verslagen van de dialoogsessies zijn als bijlage 2 toegevoegd bij deze Reactienota.

In onderdeel 3 is een samenvatting opgenomen van het advies van de Commissie m.e.r. met hierbij een reactie van het college. Het uitgebreide advies van de Commissie treft u aan als bijlage 3 bij deze Reactienota.

Aan het einde van elk onderdeel is steeds een tabel te vinden met daarin een overzicht van de aanpassingen en aanvullingen voor de definitieve versie van de NRD op basis van de ontvangen reacties.

Onderdeel 1: Samenvatting inspraakreacties

Er zijn vijf inspraakreacties ontvangen. Het gaat om de inspraakreacties van ForFarmers FarmConsult, GGD Fryslân, ProRail, TenneT en LTO Noord. Hierna wordt de inhoud van inspraakreacties samengevat en volgt per punt het gemeentelijke commentaar.

ForFarmers FarmConsult (namens 9 boerenfamilies in het plangebied)

1. Bij de beoordeling van de gebiedsindeling zoals deze wordt gehanteerd in de concept NRD valt op dat uitgegaan lijkt te worden van dezelfde indeling als in het pre-omgevingsplan. Daarbij wordt wel aangegeven, dat het gebiedstype 'veenweide' dezelfde grenzen krijgt als de begrenzing die de provincie en het Wetterskip hanteren bij het 'Veenweideprogramma 2021-2030'. Hieruit wordt afgeleid dat de begrenzing nog uitgewerkt moet worden. Voor een zorgvuldige uitvoering van het OER voor het veenweidegebied is het van belang dat uitgegaan wordt van een correcte begrenzing. Ook wordt de vraag gesteld wanneer de nieuwe begrenzing van het veenweidegebied bekend wordt.

Reactie:

Voor het OER zal de begrenzing zoals opgenomen in het Veenweideprogramma 2021-2030 als basis worden gehanteerd. Op basis van de uitkomsten van onderzoeken voor het OER zal worden bekeken wat dit betekent voor het omgevingsplan. Wij hopen in het najaar van 2022 onze bevindingen met u te kunnen delen. Hiervoor zal een aparte bijeenkomst worden georganiseerd voor betrokken agrariërs. Een en ander ook conform de gedane toezegging door wethouder Wassink tijdens de dialoogsessies op 2 mei in de Wartenster.

2. Over de ambitie met betrekking tot het veenweidegebied wordt in de concept NRD onder andere opgemerkt dat hiervoor dezelfde regels gelden als bij het gebiedstype 'Agrarisch'. Wat nieuw is, is dat wordt aangegeven dat uitbreidingen van agrarische bedrijven - groter dan 1 hectare - niet in strijd mogen zijn met de doelstellingen van het Veenweideprogramma. Verzocht wordt deze doelstellingen concreet uit te werken, zodat nagegaan kan worden langs welke lat uitbreidingen van agrarische bedrijven worden gelegd.

Reactie:

In het kader van het OER en het ontwerp omgevingsplan zal nader worden onderzocht hoe deze regels er uit komen te zien. De uitkomsten hiervan / mogelijke concept regels zullen wij in een bijeenkomst (zie ook voorgaande punt) met belangstellenden bespreken.

3. In de Notitie Bouwstenen die na het pré-omgevingsplan is verschenen, wordt aangegeven dat boeren in veenweidegebied alsnog na afwijking en onder voorwaarden ontwikkelingsruimte tot 2 hectare kunnen krijgen. Voor zover indieners van deze inspraakreactie konden nagaan, zijn deze voorwaarden nog niet bekend. De vraag wordt gesteld of aangegeven kan worden of de toets aan de doelstellingen van het Veenweideprogramma één van de genoemde voorwaarden uit de Notitie Bouwstenen is. Tevens wordt de vraag gesteld of er verder inzicht verschaft kan worden over de (andere) voorwaarden waar uitbreidingen van agrarische bedrijven in veenweidegebied aan getoetst zullen worden.

Reactie:

Doelstellingen uit het Veenweideprogramma zijn reduceren bodemdaling en CO2 uitstoot, natuurinclusieve landbouw en alternatieve verdienmodellen. In het omgevingsplan wordt hierop aangesloten. Andere voorwaarden voor uitbreiding met een procedure zullen grotendeels vergelijkbaar zijn met de voorwaarden zoals we die nu ook kennen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een goede landschappelijke inpassing, een toets op archeologie en cultuurhistorie, externe veiligheid etc.

4. Zolang er geen duidelijkheid is over de voorwaarden waaronder agrarische bedrijven in veenweidegebied mogen uitbreiden, is er geen zekerheid dat deze voorwaarden niet alsnog kunnen leiden tot een (substantiële) inperking van de ontwikkelingsmogelijkheden. Wat dat

betreft geeft de zin met betrekking tot stikstofberekeningen ten behoeve van het omgevingsplan op sheet 22 van de presentatie van 2 mei 2022 over de NRD voor agrariërs aanleiding tot enige zorgen: “Mogelijke uitkomst: bijv. niet tot 2 hectare uitbreiding mogelijk, maar tot 1,5 hectare”.

Reactie:

Wij begrijpen uw zorg in dezen. Deze doorrekening is echter een wettelijke verplichting en staat los van het gebiedstype veenweide of agrarisch. Pas nadat deze berekening heeft plaatsgevonden is het mogelijk aan te geven wat het maximale aantal hectare is in het omgevingsplan. Hierbij is echter tijdens de bijeenkomst op 2 mei jl. ook uitgelegd dat dit om een worst case benadering gaat. Immers niet alle agrariërs zullen de mogelijkheden uit het plan ten volle benutten. Dit is echter wel het uitgangspunt op het moment dat regels worden opgenomen in het omgevingsplan. Dit hoeft echter niet te betekenen dan een afzonderlijke agrariër niet meer uit kan breiden. Op dat moment moet worden bekeken wat de exacte plannen zijn en kan door middel van maatwerk worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn.

5. Zoals ook in de inspraakreactie op het pre-omgevingsplan met klem benadrukt is, is het hebben van ontwikkelingsruimte in de vorm van het kunnen uitbreiden van veestallen en dieraantallen essentieel voor een goed toekomstperspectief voor agrarische bedrijven in veenweidegebied.

Reactie:

Wij begrijpen uw reactie en verwijzen graag naar onze reacties hiervoor in deze notitie.

6. Bij de beschrijving van de situatie in veenweidegebied wordt in belangrijke mate gewezen op het stoppen van de bodemdaling en de uitdaging waar agrariërs voor staan. Aangegeven wordt dat men daarbij een belangrijke pijler uit het ‘Veenweideprogramma 2021-2030’ mist, namelijk dat de boeren niet de dupe mogen worden van alle maatregelen en dat hen perspectief geboden moet worden. Hoe wordt met deze pijler rekening gehouden in de concept NRD?

Reactie:

Negatieve effecten op de bedrijfsvoering door toekomstige veenweidemaatregelen (zoals bijvoorbeeld aanpassing van het waterpeil) zullen worden opgevangen binnen het Veenweideprogramma 2021-2030 via de regeling “flankerend beleid”. Dit is een financiële regeling van provincie en Wetterskip waar de gemeente geen betrokkenheid bij heeft. Deze regeling vormt dan ook geen onderdeel van het omgevingsplan. Waar de gemeente wel mogelijkheden heeft om de boeren perspectief te bieden, doet zij dat door het agrariërs makkelijker te maken om nevenactiviteiten te ontplooiën, zoals bedrijf aan huis, logies en recreatie. Hiervoor zijn in het pre-omgevingsplan voorstellen gedaan. Deze zullen via de uiteindelijke regeling in het omgevingsplan concreet worden gemaakt.

7. Als bijlage bij de concept NRD is een achterhaalde ambitie/besluitpunt met betrekking tot het veenweide gebied opgenomen, namelijk dat de gemeente niet mee zal werken aan nieuwe ontwikkelingen gericht op uitbreidingen van stallen en veestapels. Deze omschrijving is achterhaald door de toezeggingen van de gemeente, dat boeren in veenweidegebied alsnog na afwijking en onder voorwaarden ontwikkelingsruimte tot 2 hectare kunnen krijgen. Dit dient aangepast te worden.

Reactie:

Dit punt is terecht en is inmiddels door ons aangepast.

GGD Fryslân

1. Gemeente Leeuwarden geeft in haar omgevingsvisie aan zich in te zetten voor een openbare ruimte die uitnodigt om gezonde keuzes te maken en ongezonde keuzes te beperken. Zij zet in op verkleining van gezondheidsachterstanden door voor iedereen een gezonde levensstijl te

stimuleren en wil in haar omgevingsplan zo goed als mogelijk het bevorderen en beschermen van gezondheid onderdeel laten zijn van de te maken belangenafweging. De gemeente geeft aan voor monitoring en evaluatie van het omgevingsplan, waar het gaat om de gezondheidseffecten voor inwoners, het instrument de Leefplekmeter te willen gaan inzetten. Ten aanzien van dit voornemen wordt het volgende meegegeven.

Het instrument de Leefplekmeter sluit, naar het idee van de GGD, ten dele aan op waar de gemeente inzicht in wil om te beoordelen of een omgevingsplan vanuit gezondheidsperspectief bijgesteld dient te worden. de Leefplekmeter gaat over hoe inwoners de kwaliteit van een leefplek (fysiek) beoordelen en beleven op dimensies zoals openbare ruimte, groen, verkeer en veiligheid (score 1-10). Het is meer een gespreksinstrument dan een valide meetinstrument. Het advies van de GGD is om naast de Leefplekmeter een indicatorenset van gezondheidsdeterminanten samen te stellen en deze in te vullen met bestaande gegevens (uit onder meer de gezondheidsmonitor van GGD Fryslân). Zowel de ervaren kwaliteit als objectieve gezondheidsmaten zijn belangrijk bij het inrichten van de openbare ruimte.

Reactie:

De gemeente neemt het advies van de GGD Fryslân graag over en zal naast de Leefplekmeter, dat als kwalitatief instrument zeer geschikt is om het goede gesprek te voeren met de inwoners, ook een indicatorenset samenstellen vanuit de genoemde Gezondheidsmonitor van de GGD Fryslân en de eigen Wijkmonitor die de gemeente tweejaarlijks uitvoert. Daarnaast gebruiken we ook de resultaten van de Gezonde stad index als referentie. De gemeente gaat graag met de GGD Fryslân in gesprek over de te gebruiken indicatoren van de Gezondheidsmonitor.

ProRail

Vooraf door de gemeente: de ontvangen reactie van ProRail lijkt een soort standaard reactie die naar de verschillende gemeenten wordt gestuurd in het kader van nu nog bestemmingsplannen en straks het omgevingsplan. De ontvangen reactie ziet niet specifiek op de door de gemeente opgestelde concept NRD. Dit maakt ook dat de beantwoording hiervan zich meer richt op de volgende fase: het ontwerp omgevingsplan.

1. ProRail ziet bereikbaarheid per spoor als belangrijke voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen die ook een mobiliteitsbehoefte hebben. ProRail ondersteunt nieuwbouw van woningen langs het spoor in de nabijheid van stations en de verdichting rond stations. Dat draagt bij aan de duurzame OV-bereikbaarheid in Nederland. Bouwen nabij het spoor is een samenspel met meerdere belangen dat ook afwegingen noodzakelijk maakt. ProRail geeft aan daarbij graag een aantal aandachtspunten te benoemen die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd.

Reactie:

Wij begrijpen het belang van ProRail in dezen. Aangezien er geen compleet nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt met het omgevingsplan (bijvoorbeeld het bouwen van nieuwe woningen) wordt er geen afbreuk gedaan aan de belangen van ProRail. Mochten zich in de toekomst nieuwe ontwikkelingen voordoen dan zal tijdig contact worden gelegd, net als dat nu het geval is met ontwikkelingen onder de Wabo en de Wro.

2. ProRail verzoekt de gemeente om haar - vooruitlopend op de Omgevingswet - actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan.

Reactie:

Hiervoor verwijzen wij u graag naar ons antwoord onder punt 1.

3. ProRail verzoekt voor het aspect externe veiligheid in relatie tot railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).

Reactie:

Het aspect externe veiligheid wordt door ons zeer nauwkeurig in kaart gebracht. Wij doen dat in gezamenlijkheid met de FUMO en de Veiligheidsregio.

4. ProRail verzoekt ons voor het aspect geluid in relatie tot railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (geluidproductieplafonds).

Reactie:

De gemeente zal (waar nodig) gebruik maken van de meest recente en beschikbare gegevens met betrekking tot geluid van railverkeer, de zogenaamde geluidproductieplafonds.

5. ProRail beoogt niet alleen voor gemeenten en provincies die plannen maken in de spooromgeving, maar ook voor toekomstige bewoners rond het spoor een “goede buur” te zijn. Indien de NRD en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen, bebouwing dichtbij het spoor mogelijk maken, kan trillinghinder voor de toekomstige bewoners/gebruikers ontstaan als gevolg van treinverkeer. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder in dit soort situaties acht ProRail het gewenst dat er in de planvorming wel aandacht voor is. In het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten raadt ProRail aan om het aspect trillinghinder af te wegen, zoals door Kenniscentrum InfoMil wordt aanbevolen. Hiervoor wordt verwezen naar <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/milieuthema/tril/>.

Reactie:

Wij nemen de wens van ProRail over en zullen daar waar nodig bij het in voorbereiding zijnde omgevingsplan en toekomstige wijzigingen aandacht besteden aan mogelijke trillinghinder door railverkeer.

6. ProRail raadt ons ook aan om het aspect trillingen te betrekken bij de NRD en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen. In dit kader verwijst ProRail naar de Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/omgevingsthema/trillingen/>).

Reactie:

Het in voorbereiding zijnde omgevingsplan voorziet niet in de ontwikkeling van gevoelige functies in de nabijheid van de in het plangebied aanwezige spoorlijn. Aanpassing van de NRD en uitgebreide aandacht voor trillinghinder in het OER lijkt ons daardoor niet nodig.

7. In de NRD zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen “ProRail”). ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen. De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden.

Reactie:

Het omgevingsplan wijzigt niets in het feitelijk gebruik en de toegankelijkheid van de gronden die in bezit zijn van ProRail of toestemming hierover.

8. ProRail verzoekt alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.

Reactie:

Een omgevingsplan is een wezenlijk ander instrument dan een bestemmingsplan. Het omgevingsplan kent geen bestemmingen. Het opnemen van de bestemming 'Verkeer - Railverkeer' is dan ook niet mogelijk. Binnen de verschillende gebiedstypes is de functie 'verkeer' toegestaan. De bestaande infrastructuur is daar toegestaan. Er mag uitsluitend gebouwd worden ten dienste van deze bestaande infrastructuur. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan niet geschaad met deze regeling. De nadere uitwerking hiervan kunt u te zijner tijd lezen in het ontwerp omgevingsplan.

9. Overwegen vormen een gevaarpunt tussen weg- en spoorverkeer. ProRail verzoekt de gemeente daarom contact op te nemen met ProRail indien de door de gemeente voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in de gemeente. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan gewijzigd gebruik door het realiseren van een ontsluitingsroute voor een nieuwe woonwijk of bedrijventerrein. Ook verwijst ProRail de gemeente naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020 - 2025 waarin het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: lenW) haar visie op overwegveiligheid heeft beschreven. Het streven van lenW is om samen met ProRail, decentrale overheden, recreatieve belangenorganisaties en burgers te zorgen voor nul dodelijke slachtoffers en nul verstoringen op en rondom overwegen om een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit (trein- en wegverkeer) te kunnen garanderen. Meer informatie hierover is te vinden via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/05/beleidsagenda-spoorveiligheid-2020-2025>.

Reactie:

De concept NRD bevat geen voornemens / scenario's die effect kunnen hebben op de bestaande overwegen. In het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid zal de bestaande infrastructuur toegestaan zijn. Inhoudelijk zullen de bestaande regelingen uit de huidige bestemmingsplannen overgenomen worden in het omgevingsplan. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan of van de veiligheid van de overwegen niet geschaad met deze regeling.

10. In verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen mag het waterpeil niet wijzigen. Tevens dient de gemeente te borgen dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.

Reactie:

De concept NRD bevat geen voornemens / scenario's die effect kunnen hebben op de stabiliteit van de spoorbaan. In het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid zal de bestaande infrastructuur toegestaan zijn. Inhoudelijk zullen de bestaande regelingen uit de huidige bestemmingsplannen overgenomen worden in het omgevingsplan. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan of van de stabiliteit niet geschaad met deze regeling.

11. Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan dient rekening gehouden te worden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet. Voor nadere informatie hierover kan contact worden opgenomen via de mail: vergunningaanvraag@prorail.nl.

Reactie:

De concept NRD bevat geen voornemens / scenario's voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan.

12. ProRail merkt op dat onder de Omgevingswet - voor initiatieven binnen het beperkingengebied hoofdspoor - de gemeente het bevoegde gezag is voor meervoudige aanvragen, waarbij een vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven. Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.

Reactie:

Wij nemen deze opmerking voor kennisgeving aan. Binnen het plangebied van het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid is een deel van de spoorlijn Leeuwarden-Zwolle gelegen. De gronden die zijn gelegen binnen het beperkingengebied zoals bedoeld in artikel 21 van het Besluit spoorweginfrastructuur van deze spoorlijn, zijn hoofdzakelijk in eigendom van ProRail / Railinfratrust B.V.

13. ProRail verzoekt zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst behouden.

Reactie:

Een omgevingsplan is een wezenlijk ander instrument dan een bestemmingsplan. Het omgevingsplan kent geen bestemmingen. Het opnemen van de bestemming 'Verkeer - Railverkeer' is dan ook niet mogelijk. Binnen de verschillende gebiedstypes is de functie 'verkeer' toegestaan. De bestaande infrastructuur is daar toegestaan. Er mag uitsluitend gebouwd worden ten dienste van deze bestaande infrastructuur. Naar onze mening worden de belangen van de spoorbaan niet geschaad met deze regeling.

14. ProRail verzoekt de gemeente om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.

Reactie:

Voor een antwoord op deze reactie verwijzen we naar het antwoord onder punt 13.

15. De binnen het plangebied aanwezige onderstations mogen niet komen te vervallen. Deze onderstations zijn cruciaal voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor de berijdbaarheid van het spoor.

Reactie:

De NRD is niet het instrument om dit mee te regelen. In het ontwerp omgevingsplan zal rekening worden gehouden met de bestaande situatie c.q. rechten.

16. ProRail verzoekt ervoor zorg te dragen dat de onderstations - net als in de huidige situatie - te allen tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten.

Reactie:

Hiervoor verwijzen wij naar het antwoord onder punt 15.

17. Doordat de stationsomgeving een ideale plek is om je te vestigen, ziet ProRail de laatste jaren steeds meer verdichting en hoogbouw rond het station. Dit komt de vindbaarheid van een station niet ten goede. Reizigers voelen zich hierdoor onzeker, hetgeen een vorm van stress veroorzaakt. Ondanks dat er bewegwijzering is blijkt uit onderzoek dat zicht op de hoofdingang de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in en ProRail wil deze graag in stand houden.

Reactie:

De NRD is niet het instrument om dit mee te regelen. In het ontwerp omgevingsplan zal rekening worden gehouden met de bestaande situatie c.q. rechten (i.c. het station Grou-Jirnsom).

18. Hoogbouw rond het station heeft invloed op de windbeleving van de reiziger. Gemiddeld wachten reizigers 7 tot 10 minuten op een trein en dat doen ze bij voorkeur op het perron waar de trein halteert. Wachten met veel wind draagt niet bij aan een positieve stationsbeleving. Reizigers wachten bij voorkeur warm, beschermt en comfortabel. Helaas is er echter niet voldoende wachtgelegenheid voor elke reiziger. Daardoor is het van belang dat in de omgeving rekening wordt gehouden met de windbeleving op het perron. Hoogbouw rond het station heeft ook invloed op de windcirculatie/windstromen en kan risico's opleveren voor omliggende bebouwing (zoals schade aan daken/kappen) door veranderende windbelastingen. Hiermee

dient rekening te worden gehouden.

Reactie:

Hiervoor verwijzen wij u naar onze reactie onder punt 17.

19. ProRail stelt zich als doel om in 2030 CO2 neutraal te opereren. Dat betekent dat vele daken en perronoverkappingen voorzien zijn of worden van zonnepanelen om zo voldoende stroom op te wekken voor verlichting, reisinformatie, liften en roltrappen. ProRail verzoekt om die reden bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de ProRail zonnepanelen en indien nodig met ProRail in contact te treden, zodat voornoemde doelstelling van ProRail voor 2030 haalbaar blijft.

Reactie:

In de NRD wordt niet uitgegaan van het bebouwen van de omgeving van het station Grou-Jirnsum, het enige station in het plangebied. Dit station heeft geen perronoverkapping of andere bebouwing. Het voormalige stationsgebouw is nu een door derden geëxploiteerde horecaonderneming en staat los van de NS of ProRail.

TenneT

1. Binnen de grenzen van voorliggend plan bevindt zich de volgende hoogspanningsinfrastructuur welke in eigendom en beheer is van TenneT:
 - 220 kV Louwsmeer - Oudehaske;
 - 110 kV Rouwerd - Heerenveen Omweg;
 - 110 kV Louwsmeer - Rauwerd.

De aanwezigheid van deze assets kan beperkingen opleveren voor het gebruik van de gronden. Hierbij zijn onder meer de volgende aspecten aan de orde: de veiligheid van personen en goederen, de aan te houden veiligheidsafstanden, de bereikbaarheid van de hoogspanningsverbindingen, de leveringszekerheid en de benodigde ruimte voor het uitvoeren van onderhouds- en herstelwerkzaamheden. De assets van TenneT, zowel boven- als ondergronds, zijn van groot belang voor de leveringszekerheid van elektriciteit in Nederland en daarnaast ook ruimtelijk relevant. Ten behoeve van de leveringszekerheid en het zo efficiënt mogelijk gebruik kunnen maken van de assets is het van groot belang dat deze assets te allen tijde bereikbaar zijn en blijven voor onderhoud, storingen en/of calamiteiten en daarnaast zoveel als mogelijk ongestoord kunnen blijven liggen c.q. aanwezig zijn. Dat betekent dat bouwen en werkzaamheden in de nabijheid / op deze assets in principe niet zijn toegestaan.

Reactie:

De regelingen in de huidige bestemmingsplannen in de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanning zullen inhoudelijk worden omgezet naar het omgevingsplan. Op die manier blijft de borging inhoudelijk gelijk.

2. Met name voor het gebiedstype Agrarisch, waarbinnen zich alle drie verbindingen bevinden, zullen mogelijk de ambities zoals opgenomen in de NRD en het Pre-omgevingsplan niet mogelijk zijn. TenneT geeft daarom aan graag in overleg met de gemeente te gaan om te komen tot een goede borging van hoogspanningsverbindingen, met name straks in een omgevingsplan. Vooral met betrekking tot de voorgenomen ambities voor het gebiedstype Agrarisch zal een andere/nadere afweging nodig zijn ten behoeve van het vergunningsvrij toestaan van uitbreiding in relatie tot de aanwezige hoogspanningsinfrastructuur. Verzocht wordt dan ook om hiervoor een uitzondering op te nemen in de regels, zoals ook verzocht in de reactie met kenmerk GFO-N-RE 21-0353 van donderdag 11 februari 2021 op het Pre-omgevingsplan en op deze manier een ongestoorde werking van de hoogspanningsverbindingen te kunnen waarborgen.

Reactie:

De regelingen in de huidige bestemmingsplannen in de dubbelbestemming Leiding - Hoogspanning zullen inhoudelijk worden omgezet naar het omgevingsplan. Op die manier blijft de borging inhoudelijk gelijk. Bij het opnemen van een regeling voor vergunningsvrij bouwen en gebruiken van gronden, wordt rekening gehouden met de leidingen van TenneT. Hier kan gedacht worden aan het opnemen van een voorwaarde dat toestemming van TenneT vereist is of het inperken van vergunningsvrije mogelijkheden. Overigens staat de gemeente open voor een overleg hierover.

3. In de NRD is bijvoorbeeld aangegeven:

Ambitie gebiedstype Agrarisch

- Ruimte geven aan agrariërs om te ondernemen. Andere functies zoals woningbouw, recreatie en natuur zijn hieraan ondergeschikt;
- aanvullende en ondergeschikte activiteiten krijgen ook de ruimte. Daarnaast krijgen installaties voor de opwekking van energie, windturbines en zonnepanelen meer ruimte;
- het bestaande gebruik van de grond en gebouwen mag in het nieuwe plan worden voortgezet. Dit geldt ook voor uitbreidingsmogelijkheden die al in het bestaande bestemmingsplan zijn opgenomen.

En in bijlage 3 staat het volgende:

“Plangebied en de bestaande bestemmingen”, waarin de gebruiks- en bouw mogelijkheden opgesomd zijn zoals deze nu voorkomen in de bestemmingsplannen, waarbij ingegaan wordt op de belangrijkste (hoofd)functies. Deze hoofd functies worden onder het omgevingsplan gebiedstypen genoemd. Binnen de verschillende gebiedstypen komen daarnaast ook andere functies voor. Maar deze zijn ondergeschikt aan de hoofd functie van het gebied.

Hoe verhoudt zich dit met de functie hoogspanningsverbinding?

Reactie:

Zie hiervoor de reactie zoals opgenomen onder punt 1.

4. Bestemming Agrarisch (nieuwe situatie: gebiedstype Agrarisch en Veenweide)

Hoofdregels

- Bedrijfsgebouwen voor agrarische bedrijven mogen worden uitgebreid tot een oppervlakte van maximaal 1 hectare.
- In het bestemmingsplan dat nu geldt, staat op de kaart met pijlen aangegeven in welke richting het bedrijf mag uitbreiden.
- Met een afwijking en onder voorwaarden is het mogelijk uit te breiden tot maximaal 2 hectare.

De volgende vragen worden hierover gesteld: Hoe verhoudt zich dit tot een hoogspanningsverbinding?

Deze pijlen gaan ook richting de hoogspanningsverbinding.

Reactie:

Agrarische bedrijven mogen op dit moment al 1 hectare benutten voor bebouwing. De pijlen komen uit het nu geldende bestemmingsplan. In het omgevingsplan zal worden gewerkt met bouwvlakken. De bouwvlakken zullen niet onder hoogspanningsleidingen worden gelegd. Bovendien blijven de beperkingen gelden, zoals nu opgenomen in de bestemmingsplannen.

5. Gewenst is om hier ook een toevoeging te maken, dat in afwijking en onder voorwaarden het slechts mogelijk is uit te breiden na positief verkregen schriftelijk advies van de netbeheerder. Wie maakt de afweging voor het toestaan als het vergunningsvrij is?

Reactie:

Zie hiervoor de reactie onder punt 2.

6. Er wordt in de NRD opgemerkt dat er geen grote ontwikkelingen voor het agrarisch gebied bekend zijn. Met het oog op de Energietransitie kunnen er de komende jaren diverse

netuitbreidingen/wijzigingen plaatsvinden om de klimaatdoelstellingen te kunnen nakomen. Hiervoor is ruimte nodig. Wij gaan er vanuit dat de gemeente ervan op de hoogte is dat er als gevolg van de Regionale Energie Strategie (RES) mogelijke uitbreidingen of aanpassingen van de energie-infrastructuur nodig zijn en hiervoor ruimte nodig is / dit dient te worden ingepast. Door hiermee rekening te houden in de OER en bij de uitwerking van een omgevingsplan, wordt een netuitbreiding niet onmogelijk gemaakt.

Reactie:

Het is bekend dat er ruimte nodig zal zijn voor netwerkverzwaring en -uitbreiding. Zo lang niet bekend is wanneer en waar dit plaatsvindt, om hoeveel leidingen/verbindingen dit gaat, hoe zwaar deze zijn, kan er nog geen rekening mee gehouden worden. Dit volgt op een later moment.

7. TenneT verzoekt om op een passende wijze rekening te houden met de aanwezigheid van bestaande vitale infrastructuur in de gemeente en eventuele doorwerking naar een omgevingsplan.

Reactie:

Zie hiervoor de reactie onder punt 1.

8. Het onderwerp participatie wordt ook een belangrijk onderwerp in het omgevingsplan en het OER. Bij grootschalige ontwikkelingen binnen de gemeente is het van belang dat ook TenneT in de 'lijst van gevallen' wordt opgenomen waarbij participatie verplicht is. Op deze wijze worden de belangen van TenneT in samenhang met (on)gewenste ontwikkelingen vroegtijdig afgewogen en niet onmogelijk gemaakt. Dit voorkomt stagnatie in een project en verkorting van de proceduretijd (geen zienswijzen).

Reactie:

Van participatie met de omgeving (met name omwonenden) is sprake bij 'zwaardere' procedures (buitenplanse omgevingsplanactiviteit). In dergelijke procedures zullen de overlegpartners, zoals TenneT, ook om advies worden gevraagd. Dat wijzigt niet ten opzichte van de huidige situatie.

9. TenneT heeft, in samenwerking met Netbeheer Nederland, de staalkaart "Elektriciteit en gas in het omgevingsplan" inclusief bijbehorende voorbeeldregels opgesteld. De staalkaart betreft een handreiking om gemeentelijke ambities in samenhang met ambities op het gebied van energievoorzieningen bij elkaar te brengen in het Omgevingsplan (https://www.netbeheernederland.nl/_upload/Files/Staalkaart_NBNL_Elektriciteit_en_gas_in_Omgevingsplan_januari_2022_241.pdf)

De Staalkaart is een 'levend' document en zal worden aangepast naar de kennis en ervaring die TenneT en gemeenten gaan opdoen met de Omgevingswet. TenneT nodigt ons uit om gebruik te maken van de Staalkaart bij het opstellen van een omgevingsplan en samen met TenneT mee te denken in het op duurzame wijze opnemen van het hoogspanningsnet in het omgevingsplan.

Reactie:

Wij zullen de genoemde staalkaart betrekken bij het opstellen van de regels voor het omgevingsplan en indien nodig hierover contact opnemen.

LTO Noord

1. In paragraaf 3.1 wordt gesproken over een definitie voor wat als referentie wordt gezien. Wat LTO opvalt, is dat in het beschouwen van effecten die het voornemen met zich meebrengt, het er op lijkt dat ruimte of rechten die nog niet ingevuld zijn, onderdeel worden van het voornemen. Met andere woorden: het lijkt alsof niet benutte ruimte in vigerende bestemmingsplannen, in milieuvergunningen, in omgevingsvergunningen en als onderdeel van een stikstoftoestemming, niet tot de referentie (bestaande situatie) wordt gerekend. Dit zou

ertoe kunnen leiden dat deze rechten impliciet vervallen en daarenboven in de OER effecten worden beschreven die niet toegerekend kunnen worden aan het nieuwe omgevingsplan.

Reactie:

In een eerder overleg met LTO (naar aanleiding van de NRD) is ambtelijk uitleg gegeven over de referentiesituatie. De *bestaande situatie* maakt hiervan onderdeel uit. Daarnaast maken ook *autonome ontwikkelingen* hiervan onderdeel uit. Het gaat hierbij om verleende vergunningen (ook die nog niet benut/uitgevoerd zijn). Het totaal van de bestaande situatie en de autonome ontwikkelingen is de referentiesituatie.

2. LTO vindt dat de gemeente Leeuwarden, alvorens naar effecten wordt gekeken, de referentiesituatie met voornoemde aspecten in beeld moet brengen. Dat betekent feitelijk dat per agrarisch bedrijf een inventarisatie moet worden gedaan naar de ruimte en de rechten die dat bedrijf op dit moment heeft.

Reactie:

Een dergelijke inventarisatie wordt uitgevoerd om de referentiesituatie voor het OER goed te kunnen omschrijven.

3. Een bijzonder aspect hierbij (zie onder punt 2) vloeit voort uit de situatie rond bedrijven die buiten hun schuld verstoken zijn van een geldende stikstoftoestemming (PAS-melders en interimmers). LTO acht het redelijk dat onderliggende stikstofruimte die samenhangt met de melding, dan wel de aanvraag van de laatste stikstofvergunning (NB-wet of PAS) hierbij in het kader van de OER als recht beschouwd wordt.

Reactie:

In artikel 1.13a, lid 2 in samenhang met lid 1 van de Wet natuurbescherming is bepaald dat 'de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nu de Minister voor Natuur en Stikstof) zo snel als mogelijk een programma vaststelt met maatregelen om de effecten van de stikstofdepositie van deze zogenoemde interimmers met een melding te beperken (mitigeren) of te vereffenen (compenseren)'. Dit programma, het Legalisatieprogramma PAS-meldingen, is op 28 februari 2022 door de minister vastgesteld. Uitgangspunt van het Legalisatieprogramma PAS-meldingen is dat de melding van een zogenoemde interimmer in overeenstemming met de voorwaarden van het programma moet zijn.¹

Het resultaat van een dergelijke melding kan zijn dat:

- A. voor de interimmer stikstofruimte op grond van het programma niet nodig is en ook een vergunning op basis hiervan niet nodig is. Voor deze situatie kan een zogenoemde positieve afwijzing worden verleend op een vergunningaanvraag.
- B. voor de interimmer stikstofruimte op grond van het programma wel nodig is en ook een vergunning op basis hiervan nodig is. Wanneer de stikstofruimte op grond van het programma beschikbaar is kan voor deze situatie een vergunning worden verleend.

Dit betekent dat een zogenoemde interimmer niet vanzelf in overeenstemming met wet- en regelgeving is. Hiervoor is tenminste een melding op grond van het Legalisatieprogramma PAS-meldingen nodig. Op dit moment hebben wij geen inzicht in ingediende meldingen en de op basis hiervan verleende positieve afwijzingen en/of vergunningen. Voor het andere verwijzen wij naar onze reactie hiervoor onder punt 1.

4. In paragraaf 3.3 wordt beschreven wat de autonome ontwikkeling in (onderdelen van) het plangebied zal zijn. Voor het "gebiedstype Agrarisch" wordt hierbij gesteld dat er geen grote ontwikkelingen spelen. Ervan uitgaande dat het hier ook gaat over de periode tussen nu en 2035 (horizon) is dit met zekerheid niet juist.

¹ *Interimmers* zijn activiteiten die zijn aangevangen of uitgebreid voordat de Habitatrictlijn goed was geïmplementeerd in de Nederlandse wet en daarom soms geen rechtmatig toestemmingsbesluit hebben. Waar die situaties tijdens het PAS niet in een vergunning zijn omgezet, geldt dat voor deze activiteiten alsnog een vergunningaanvraag gedaan moet worden om een vergunning verleend te krijgen.

De agrarische sector zal zich ook in dit gebied wel degelijk autonoom ontwikkelen en daar past het predicaat groot wel degelijk bij. Dat geldt niet voor de diversiteit aan bedrijven, die blijft gelijk. Maar alle agrarische ondernemers zullen de komende 15 jaar (gedreven door vragen uit maatschappij en keten) keuzes maken die gevolgen zullen hebben voor de “omgeving”. Er zullen zoals gebruikelijk ondernemers stoppen. Tegelijkertijd zullen vanuit overheidsambities (grondgebondenheid, extensivering enz.) de blijvende bedrijven de vrijkomende gronden (en soms gebouwen) overnemen en in gebruik nemen. Dit leidt tot concentratie (en schaalvergroting) van agrarische activiteiten op minder locaties (erven). Daarenboven zal dit gevolgen hebben voor de verkaveling en de ontsluiting van landbouwpercelen. Agrarische ondernemers zullen meer grond bewerken en ook omdat deze gronden soms verder weg liggen van het bedrijf is er meer agrarisch verkeer op de weg.

Reactie:

Voor een OER voor het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid is de autonome ontwikkeling, als onderdeel van de referentiesituatie, alle ontwikkelingen ‘die met enige zekerheid zullen plaatsvinden, ook als het omgevingsplan niet wordt vastgesteld’ en ontwikkelingen die groter zijn dan het omgevingsplan(gebied).² Op zichzelf is de door LTO in haar reactie omschreven ontwikkeling een autonome ontwikkeling maar het is voor ons niet (of nauwelijks) mogelijk om deze ontwikkeling op de schaal van afzonderlijke agrarische bedrijven of agrarische gronden uit te werken. Als verklaring hiervoor het volgende voorbeeld. LTO merkt op dat vanwege de schaalvergroting er agrarische bedrijven gestaakt zullen worden. Dit is op zichzelf een verwachting die wij met LTO delen. Maar het is op dit moment niet mogelijk om te bepalen welke bedrijven er gestaakt zullen worden. Dit is afhankelijk van de omstandigheden van het bedrijf op een bepaald moment. Alleen op basis hiervan is het niet mogelijk om de schaalvergroting als onderdeel van de autonome ontwikkeling op te nemen. In die zin is er met de schaalvergroting dan ook geen sprake van een ontwikkeling ‘die met enige zekerheid zal plaatsvinden’.

5. Parallel aan het maken van keuzes die samenhangen met het meebewegen met markt en maatschappij, zal de economische continuïteit van bedrijven geborgd moeten zijn (ook voor overdracht naar de volgende generatie). Dit vraagt om ruimte om efficiënt te kunnen produceren. Ook hierbij spelen omgevingszaken zoals waterhuishouding en de mogelijkheden om efficiënte gebouwen en bouwwerken (met een bepaalde schaal) neer te kunnen zetten. Als voorbeeld is het denkbaar dat vanuit overwegingen van dierenwelzijn een groter oppervlakte aan gebouwen gesticht moet worden voor hetzelfde aantal dieren.

Reactie:

Wij gaan er vanuit dat met voorgaande reactie wordt bedoeld op de grootte van de bouwvlakken. Hierover heeft de gemeenteraad middels de Notitie Bouwstenen besloten dat agrarische bedrijven een bouwvlak krijgen van 1 hectare. Daarnaast wordt door middel van het OER nader onderzocht welke afwijking hierboven nog plaats kan vinden tot een maximum van 2 hectare. Gezien de grootte van de meeste agrarische bedrijven biedt dit voldoende ruimte om de komende jaren vooruit te kunnen. Ook het “gebiedstype veenweide” is een volwaardig agrarisch gebied, waar dezelfde ontwikkelingen zullen plaatsvinden zoals hiervoor beschreven voor het gebied dat binnen het omgevingsplan wel als agrarisch gebied (gebiedstype agrarisch) is omschreven.

6. Ook het “gebiedstype veenweide” is een volwaardig agrarisch gebied, waar dezelfde ontwikkelingen zullen plaatsvinden zoals hiervoor beschreven voor het gebied dat binnen het omgevingsplan wel als agrarisch gebied is omschreven.

Reactie:

Hiervoor verwijzen wij u naar onze reactie onder punt 5.

² Zie onder andere de factsheet [Referentiesituatie in milieueffectrapport voor bestemmingsplannen van de Commissie voor de milieueffectrapportage](#).

7. Waardering wordt uitgesproken voor het feit dat binnen deze OER zowel sociaal-economische aspecten als landbouwkundige aspecten aandacht krijgen. Dit maakt het volgens LTO mogelijk om meer balans te krijgen in de afwegingen die gemaakt moeten worden als alle uitkomsten uit het OER op een rij staan.

Reactie:

Wij waarderen deze reactie van LTO.

8. In paragraaf 4.3.2.3 wordt gesuggereerd om kwantitatief onderzoek te doen naar stikstofneerslag in de NNN-gebieden en andere natuurgebieden. Qua methodiek wordt hiervoor aangesloten bij de modellen (AERIUS) zoals die ook voor Natura 2000-gebieden worden gebruikt. LTO maakt (nog afgezien van het feit dat AERIUS een model met grote gebreken is) ernstig bezwaar tegen het feit dat hiermee alle natuur in het plangebied evenveel waarde wordt toegekend als aan Natura 2000-natuur. Voor de beoordeling van belasting van sommige delen van de NNN kennen we de Wet Ammoniak en Veehouderij. Bij deze wet zou bij de beoordeling binnen dit plangebied aangesloten kunnen worden.

Reactie:

Aansluiting bij een onderzoeksmethode of het gebruik daarvan om effecten van stikstofdepositie te omschrijven in een gebied, leidt ons inziens niet direct tot een gelijkschakeling van de waardering van afzonderlijk natuurgebieden. Natura 2000 gebieden en gebieden die deel uitmaken van het NNN hebben verschillende waarden en moeten ook als zodanig worden beschouwd.

9. In paragraaf 4.3.2.6. wordt gesteld dat de waterkwaliteit eigenlijk alleen afhankelijk is van agrarische activiteiten. Dit is wat LTO betreft zeer de vraag of het de meststoffen vanuit de agrarische sector zijn die de waterkwaliteit beïnvloeden. Zeker in het plangebied is ook sprake van recreatievaart en beroepsvaart die loost op het oppervlaktewater en daar komt bij dat er ongetwijfeld riooloverstorten en RWZI's in de buurt zijn die hun bijdrage leveren. In de tekst wordt ook een verband gelegd tussen de uitbreiding van agrarische bedrijven en waterkwaliteit. LTO kan dit gelet op het feit dat grote en kleine bedrijven bij hun mineralenhuishouding en keuzes voor de bemesting van hun landerijen aan dezelfde regels moeten voldoen niet rijmen.

Reactie:

Wij begrijpen dat dit voor LTO een gevoelig punt is. Uiteraard is de waterkwaliteit niet alleen afhankelijk van agrarische activiteiten. Er zijn zeker meer bronnen die invloed op de waterkwaliteit kunnen hebben. Agrarische activiteiten maken echter wel een groot deel uit van de activiteiten die het omgevingsplan mogelijk maakt.

Samenvatting inspraakreacties die tot aanpassing leiden van de concept NRD	Aanpassing of aanvulling
ForFarmers Farmconcult merkt op dat er in de bijlage bij de concept NRD een achterhaalde ambitie/besluitpunt met betrekking tot het veenweide gebied was opgenomen, namelijk dat de gemeente niet mee zal werken aan nieuwe ontwikkelingen gericht op uitbreidingen van stallen en veestapels.	Dit punt is terecht is en is aangepast in de vastgestelde versie. Zie hiervoor bijlage 2.
De GGD benoemt dat alleen het toepassen van het voorgestelde instrument "de Leefplekmeter" niet volstaat bij het beoordelen van het gezondheidsperspectief. Het advies van de GGD is daarom om ook een indicatorenset van gezondheidsdeterminanten samen te stellen en deze in te vullen met	Dit advies wordt overgenomen. Er zal een indicatorenset worden samengesteld vanuit de genoemde Gezondheidsmonitor van de GGD Fryslân en de eigen Wijkmonitor die de gemeente tweejaarlijks uitvoert. Zie hiervoor paragraaf 4.3.1.4.

bestaande gegevens (uit onder meer de gezondheidsmonitor van GGD Fryslân).	
--	--

Onderdeel 2: Samenvatting dialoogsessies 2 mei 2022

Inleiding

Van 14 april tot en met 25 mei 2022 lag de NRD ter inzage. Dit was de eerste stap in de procedure voor het opstellen van het OER voor het omgevingsplan Leeuwarden - Buitengebied Zuid.

Op maandag 2 mei 2022 organiseerde de gemeente twee dialoogsessies; een bijeenkomst in de ochtend voor agrariërs en een avondbijeenkomst voor alle belangstellenden. In de ochtend waren ruim 30 agrariërs aanwezig, de avondbijeenkomst bestond uit een kleiner gezelschap van vertegenwoordigers van dorpsbelangen en inwoners. Het programma van beide sessies was grotendeels identiek. Het eerste half uur was ingeruimd om plenair de onderzoeksopzet in de NRD uit te leggen en hierover met de zaal van gedachten te wisselen. In activiteitenboerderij De Wartenster in Warten kwamen hiervoor twee sprekers langs bij gespreksleider Gerard van der Veer. Dat waren wethouder Bert Wassink en opgavemanager Marianne Swart. Vervolgens konden de aanwezigen kiezen uit een aantal thema's om in een kleinere groep aan tafel door te praten. In de ochtend gingen de tafelgesprekken over stikstof & ecologie, geur & lichtemissie en de sociaaleconomische en landbouwkundige effecten. Dit laatste is een nieuw aspect en door de inspraakreactie van LTO op het Pre-omgevingsplan toegevoegd aan het onderzoek. Tijdens de avondsessie konden aanwezigen meepraten over het onderzoek naar de effecten van digitale reclame en gezondheid & toegankelijkheid. Maar ook andere thema's werden kort aangestipt.

Samenvatting

Er zijn met name veel verhelderende vragen gesteld over de wetgeving en wat er straks anders gaat worden met de Omgevingswet. Veel kritische vragen gaan over het standpunt van de gemeente om het gebiedstype Veenweide te behouden. En de nog onduidelijke begrenzing van dit gebiedstype vanwege de aankondiging dat dit nog wordt aangepast aan de gehanteerde contouren zoals opgenomen in het vastgestelde Veenweideprogramma.

Om te zorgen dat agrariërs eerder kunnen reageren op de nieuwe indeling tussen het gebiedstype Agrarisch en Veenweide is toegezegd (in overleg met wethouder Wassink) om in het najaar nogmaals een sessie te beleggen voor agrariërs. Dit gebeurt zodra de gemeente meer duidelijkheid heeft verkregen van provincie en Wetterskip over het Veenweideprogramma. Zoals het er nu naar uitziet ligt dit proces echter stil tot na de provinciale verkiezingen.

Voor de sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten wordt nog een aantal thema's genoemd die men belangrijk vindt. De gemeente bekijkt samen met het uitvoerende bureau of de genoemde gegevens beschikbaar zijn en toe te passen zijn voor dit gebied. Het gaat om waardedaling grond, export van de handel (70% gaat de grens over) en de gevolgen van het plan daarvoor, de geschiktheid van de grond die is beperkt tot grasland voor vee, andere gewassen leveren te weinig op (grond in het plangebied is daarvoor te duur), voedselzekerheid in Europa en wat de invloed van het plan daarop is.

Voor het thema gezondheid werden suggesties gedaan hoe de respons van de vragenlijst (Leefplekmeter) kan worden verhoogd door een persoonlijke benadering van de inwoners en de inzet van de buurtverenigingen en dorpsbelangen. De gemeente zal de ideeën gebruiken bij de uitvoering.

Samenvatting opmerkingen dialoogsessies die tot aanpassing leiden van de concept NRD	Aanpassing of aanvulling
In de bijlage van de NRD is nog de oude tekst opgenomen over het beperken van bouw mogelijkheden in het Veenweide gebiedstype.	De tekst in de bijlage van de NRD is nog de oude opsomming voordat deze door het raadsbesluit over de Notitie Bouwstenen is aangepast. In de definitieve NRD wordt dit op een juiste wijze weergegeven. Zie hiervoor bijlage 2.

Suggesties (persoonlijke benadering) voor een goede respons bij het onderzoek naar positieve gezondheid met de Leefplek-meter.	Bij het uitvoeren van dat onderzoek neemt de gemeente de suggesties over om een persoonlijke benadering in te zetten samen met de dorp- en buurtverenigingen. Zie paragraaf 4.3.1.4.
De grenzen van het gebiedstype Dorp komen niet overeen met de huidige bestemmingsplannen.	Hier wordt nog kritisch naar gekeken. Dit komt t.z.t. terug in het ontwerp omgevingsplan.
Voor de sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten wordt nog een aantal thema's genoemd die men belangrijk vindt. Het gaat om waardedaling grond, export van de handel (70% gaat de grens over) en de gevolgen van het plan daarvoor, de geschiktheid van de grond die is beperkt tot grasland voor vee, andere gewassen leveren te weinig op (grond in het plangebied is daarvoor te duur), voedselzekerheid in Europa en wat is de invloed van het plan daarop?	De gemeente bekijkt samen met het uitvoerende bureau of dit haalbaar ³ is om toe te voegen.

³ Haalbaar in de zin dat die specifieke voorgestelde gegevens beschikbaar zijn en toepasbaar zijn op dit gebied. We zullen dit nader bespreken met bureau CLM.

Onderdeel 3: Advies van de Commissie m.e.r.

Het omgevingsplan voor Leeuwarden - Buitengebied Zuid is een pilot bij de Commissie m.e.r. en in het kader daarvan heeft de gemeente gekozen voor meerdere toetsingsmomenten voor haar onderzoeken. Het eerste moment is het advies voor deze NRD. Op 23 juni heeft de gemeente dit advies ontvangen. Hierbij zijn ook de inspraakreacties meegenomen door de Commissie. Hierna gaan wij op de belangrijkste zaken in, te weten de aanbevolen aanpassingen van de NRD. Voor het complete advies verwijzen wij naar bijlage 3 bij deze Reactienota.⁴

1. Met betrekking tot concretisering van ambities en doelstellingen wordt geadviseerd de ambities en ontwikkelprincipes van de omgevingsvisie voor Leeuwarden - Buitengebied Zuid voldoende concreet te maken. Op deze manier kan beoordeeld worden wat de alternatieven en het voornemen daar aan bijdragen.

Reactie:

Bij het opstellen van zowel het ontwerp omgevingsplan (regels) als van het OER zal zo goed als mogelijk hiermee rekening worden gehouden. De ambities en ontwikkelprincipes uit de omgevingsvisie worden zo “meetbaar” mogelijk gemaakt zodat de alternatieven in het OER hieraan aan getoetst kunnen worden (toetsing doelbereik).

2. Geadviseerd wordt om in het OER aan te geven op welke wijze participatie is ingezet bij de totstandkoming van het voornemen.

Reactie:

In het OER zal in een aparte paragraaf hiervan een overzicht worden gegeven. Ook in de NRD is al ingegaan op dit traject. Net als de Commissie vinden wij dit een zeer belangrijk onderwerp.

3. Geadviseerd wordt om de huidige milieu- en leefomgevings situatie weer te geven (omgevingsfoto) en hierbij de autonome ontwikkelingen weer te geven.

Reactie:

Het opnemen van de huidige milieu- en leefomgevings situatie (omgevingsfoto)⁵, ter aanvulling op de reeds door de gemeente verzamelde informatie, is een zeer waardevol advies en zal worden toegepast.

4. Geadviseerd wordt om op basis van de geconcretiseerde ambities/ontwikkelprincipes alternatieven te ontwikkelen.

Reactie:

De gemeente neemt dit advies over en zal de alternatieven verder uitwerken. Het gaat om alternatieven die gebaseerd zijn op de ontwikkelprincipes uit de omgevingsvisie, te weten vergroenen, verwaarden en verbinden. De alternatieven worden uitgebreider in de nieuwe paragraaf 4.4 van de definitieve NRD besproken en zullen in het OER verder worden uitgewerkt. Deze alternatieven zijn ondersteunend en aanvullend op het worst case alternatief. De precieze invulling van de alternatieven is dan ook afhankelijk van de uitkomsten van de worst case beoordeling.

5. Geadviseerd wordt om ten aanzien van de beoordeling van milieueffecten van de alternatieven en het voornemen een vergelijking van de milieu- en leefomgevingsgevolgen van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie in kaart te brengen. Hierna kan aangegeven worden wat de effecten van het voornemen (die voortkomen uit de alternatieven) zijn. Hierbij kan ook aangegeven worden in hoeverre doelstellingen worden bereikt.

⁴ Zie ook www.commissiemer.nl/adviezen/3649.

⁵ De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. De omgevingsfoto bestaat enkel uit de huidige situatie, de autonome ontwikkelingen zijn immers niet vast te leggen op een foto. De gemeente spreekt daarom over referentiesituatie, maar de omgevingsfoto zal daar deel van uit gaan maken.

Reactie:

Zie voorgaande reactie onder punt 4. De gemeente zal een aparte paragraaf opnemen met daarin de omschrijving van de vier alternatieven (bestaande uit het worst case scenario en de drie alternatieven gebaseerd op de ontwikkelprincipes) en een verdere uitwerking daarvan.

6. Geadviseerd om een aanzet te maken voor een monitoringsplan. De monitoring moet zichtbaar maken in welke mate de ambities en doelen bereikt worden, of de gevolgen voor de leefomgeving acceptabel blijven en of er bijsturing nodig is.

Reactie:

In het OER zal een opzet voor het monitoringsplan worden opgenomen.

7. Besluitvormers en insprekers lezen in de eerst plaats de samenvatting van het OER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het OER.

Reactie:

Wij onderschrijven dit advies en zullen hiervoor zorgdragen.

Samenvatting advies Commissie m.e.r. die tot aanpassing leiden van de concept NRD	Aanpassing of aanvulling
De ambities en ontwikkelprincipes van de omgevingsvisie voor Leeuwarden - Buitengebied Zuid voldoende concreet maken. Op deze manier kan beoordeeld worden wat de alternatieven en het voornemen daar aan bijdragen.	In de nieuw toegevoegde paragraaf 4.4 van de vastgestelde NRD wordt hier nader op ingegaan.
In het OER aangeven op welke wijze participatie is ingezet bij de totstandkoming van het voornemen.	In paragraaf 4.3.1.2 van de vastgestelde NRD wordt hier op ingegaan.
Op basis van de geconcretiseerde ambities/ontwikkelprincipes alternatieven ontwikkelen.	In de nieuw toegevoegde paragraaf 4.4 van de vastgestelde NRD wordt hier nader op ingegaan.
Ten aanzien van de beoordeling van milieueffecten van de alternatieven en het voornemen een vergelijking van de milieu- en leefomgevingsgevolgen van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie in kaart te brengen. Hierna kan aangegeven worden wat de effecten van het voornemen (die voortkomen uit de alternatieven) zijn. Hierbij kan ook aangegeven worden in hoeverre doelstellingen worden bereikt.	In de nieuw toegevoegde paragraaf 4.4 van de vastgestelde NRD wordt hier nader op ingegaan.

Bijlage 1: Inspraakreacties

Zie aparte bijlage.

Bijlage 2: Verslagen dialoogsessies 2 mei 2022

Hierna treft u de verlagen aan van de dialoogsessies, ochtend en avonddeel. Daarnaast een onderverdeling in de plenaire sessies en de deelsessies.

1. Verslag plenaire sessie (ochtend)

Gespreksleider Gerard van der Veer opent de bijeenkomst met de aankondiging van het programma en een korte terugblik op de stappen die tot nu toe zijn gezet, zoals de digitale dialoogsessies die begin 2021 voor het Pre-omgevingsplan zijn gehouden. Bij zijn welkom stelt wethouder Wassink blij te zijn met een goede opkomst. Hoewel de Omgevingswet als belangrijk doel heeft om zaken makkelijker maken, is het opstellen van een omgevingseffectrapport (OER) best ingewikkeld en technisch. Het omgevingsplan is nieuw en een OER ook.

Bij de vorige stap is veel gereageerd op de keuze voor gebiedstype veenweide, de raad heeft deze indeling in stand gelaten, met de aantekening dat er naar de begrenzing zal worden gekeken. Wethouder Wassink benadrukt dat de gemeente de begrenzingen uit het Veenweideprogramma (2021-2023) zal gaan overnemen. Dit programma is opgesteld door Wetterskip Fryslân en de Provincie Fryslân. De gemeente Leeuwarden is partner van dit programma voor de gebieden in deze gemeente, zoals het Grouster Leechlân.

Marianne Swart laat via een PowerPointpresentatie zien wat er moet gebeuren in de komende jaren om de ca. 130 bestemmingsplannen in de gemeente Leeuwarden om te zetten naar 1 omgevingsplan.

Er wordt ook nog even teruggekeken op wat er de afgelopen jaren is gedaan. Tijdens de presentatie is er steeds ruimte voor vragen en opmerkingen.

Reacties van deelnemers plenaire sessie

Een aanwezige zegt het jammer te vinden dat er in deze dialoogsessie geen actuele stand van zaken wordt gepresenteerd in de vorm van een nieuw kaartje met de indeling van agrarisch en veenweide voor het omgevingsplan. Hij heeft gekeken naar het Veenweideprogramma-document en op pagina 26 staat een nieuw kaartje met zones van verschillende veendiepten. Dit gebied is kleiner dan het gebied wat tot nu toe door de gemeente is gehanteerd. Dit heeft met diepte van het veen en de 'klei-op-veen' situatie te maken. Wel is er aan de noordkant, waar nu het gebiedstype Agrarisch wordt gehanteerd, ook duidelijk dat zich hier ook deel veenweide bevindt.

Marianne Swart geeft aan dat Wetterskip en provincie hebben aangekondigd dat zij het Veenweideprogramma mogelijk nog gaan herijken. Daarom is ervoor gekozen deze kaart nog niet op te nemen in de NRD. De gemeente gaat hierover ook het gesprek met beide instanties aan.

Door een andere aanwezige wordt aangegeven dat het hele veenweidegebied een bestuurlijk kwestie betreft van Wetterskip en provincie Fryslân en dat de gemeente hiervan weg kan blijven.

Wethouder Wassink geeft aan dat de gemeente de taak heeft om een omgevingsplan te maken. Dat betekent ook dat er in dit geval een vertaling over veenweide in het omgevingsplan kan komen als het gaat over functies en activiteiten die daar worden toegestaan. De gemeente volgt hierbij het beleid van Wetterskip en Provincie.

Een andere aanwezige noemt deze gang van zaken een typisch voorbeeld. Eerst overleg met de provincie en Wetterskip Fryslân en de eigenaren als laatste. Dat steekt hem. Het gaat om het principe zegt hij.

Een andere aanwezige geeft aan te schrikken dat het ontwerpplan al in januari 2023 klaar moet zijn en wat dat betekent voor het overleg met de agrariërs.

Wethouder Wassink geeft aan dat ontwerp omgevingsplan ter visie wordt gelegd zodat iedereen daar weer op kan reageren in de vorm van zienswijzen. De gemeenteraad neemt uiteindelijk een besluit over het definitieve plan in de tweede helft van 2023.

Om te zorgen dat agrariërs eerder kunnen reageren op de nieuwe indeling tussen het gebiedstype agrarisch en veenweide zegt de gemeente toe in het najaar nogmaals een sessie te beleggen voor agrariërs. Dit gebeurt zodra de gemeente meer duidelijkheid heeft verkregen van provincie en Wetterskip.

Een aanwezige vraagt naar de relatie tussen het bouwvlak en de stikstofemissie.

Marianne Swart geeft aan de gemeente het “worstcase scenario” moet doorrekenen. Dit is een theoretische oefening waarbij je berekent wat er gebeurt met de stikstof als alle bouwvlakken van alle agrariërs helemaal worden benut met een maximaal aantal dieren. Dit is een wettelijke verplichting voor een OER. De uitkomst kan ertoe leiden dat het omgevingsplan niet 2 hectare met afwijking mogelijk mag maken, maar maximaal bijvoorbeeld 1,5 hectare. Echter, dit hoeft niet direct gevolgen te hebben voor een afzonderlijke agrariër. Daarvoor wordt gekeken naar de vergunningsaanvraag en bijvoorbeeld type stal, stalinrichting en aantal stuks vee. Op basis daarvan kan een berekening worden gemaakt. Hieruit kan blijken dat er wellicht toch meer mogelijk is dan wat het omgevingsplan (als worstcase) aangeeft. Op dat moment kan met een zogenaamde buitenplanse omgevingsplan procedure medewerking worden verleend. Hiervoor moet ook aan de overige voorwaarden worden voldaan, zoals bijvoorbeeld landschappelijke inpassing.

Een aanwezige geeft aan dat ook natuur en stikstof de agrariërs terdege aangaan. Hij stelt echter vraagtekens bij de metingen. Daar wordt wel het beleid op gebaseerd zegt hij. Hij zou liever een kwalitatief onderzoek hebben i.p.v. een kwantitatief onderzoek. Een rekenmodel is heel theoretisch.

Een andere aanwezige bevestigt de onzekerheid. Je weet niet wat je mag. Luchtvervuiling is tijdens corona gebleken af te nemen als de auto's aan de kant worden gezet. Ook benoemt deze aanwezige nog de vervuiling bij de Oosterburen (Duitsland) waar volgens hem geen rekening mee wordt gehouden in de EU. Vervuiling stopt niet bij de landsgrenzen.

Pier Wiebe Rienstra reageert op het voorgaande. Natuur is aan verandering onderhevig. Via wetgeving is vastgelegd dat natuur moet worden behouden. Het modelmatige verhaal is niet de werkelijkheid maar een theoretische inschatting. Hier moet je in juridische zin rekening mee houden. Op basis van data kunnen zekere effecten worden ingeschat. Deze vertaalslag wordt in het kader van het OER in kaart gebracht.

Een aanwezige zegt dat men zich dus moeten conformeren aan modellen die niet kloppen? Ook zegt hij dat dit niet bij de gemeente hoort.

De wet, zo legt Pier Wiebe Rienstra uit, zegt dat je aan de voorkant uitsluit dat er bijvoorbeeld meer stikstof komt. Bij de vergunningverlening moet de gemeente hiermee rekening houden.

Dan wordt er gevraagd naar de uitbreidingsrechten van de agrariërs. Wat valt er in het bouwvlak? De silo? Dat zijn nu wel de regels.

Op deze vraag komt de gemeente terug. Uit navraag is gebleken dat sleufsilos onderdeel uitmaken van het bouwvlak.

Een aanwezige uit het Leechlân vraagt of de gemeente de bermen vaker kan maaien in verband met verspreiding van onkruid.

Bij navraag blijkt dat de gemeente op dit moment werkt aan nieuw maaibeleid voor de bermen en hierbij rekening zal gaan houden met de belangen van de aanliggende percelen.

Tijdens de tafelgesprekken kan er gesproken worden over de thema's sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten en hoe deze worden beoordeeld voor het OER.

Aangegeven wordt dat men best wel wat aan natuurbeheer doet. Weidevogelbeheer wordt hier als voorbeeld genoemd. Kan hier niet voor een financiële vergoeding gelobbyd worden bij de Provincie?

Bij navraag blijkt dat er een subsidieregeling is, de Subsidie Natuur & Landschap (SNL) die wordt uitgevoerd door de provincie. Agrariërs die aangesloten zijn bij agrarische collectieven kunnen een beroep doen op deze subsidie. De gemeente zal in gesprek met de provincie bekijken wat er mogelijk is.

Ter afsluiting van het plenaire gedeelte wordt nog ingegaan op de brief voor een bouwvlak die de agrariërs hebben ontvangen. Marianne Swart zegt dat het om een voorstel gaat. De gemeente staat open voor een gesprek over mogelijke aanpassingen. Mochten er aanpassingen gewenst zijn, dan wordt er daarna een nieuw voorstel gedeeld. Uiteindelijk hoopt de gemeente dat in het ontwerp omgevingsplan, de bouwvlakken naar tevredenheid zijn ingetekend op de plankaart. Op dat moment is het ook nog mogelijk om te reageren, via een zogenaamde zienswijze.

De vraag wordt gesteld hoe wordt omgegaan met een aanvraag die groter is dan het bouwvlak van 1 hectare.

Marianne Swart geeft aan dat ook een dergelijke situatie bespreekbaar is. Met een afwijkingsprocedure is maatwerk mogelijk. Hiervoor gelden wel aanvullende voorwaarden.

Er wordt nog gevraagd hoe de gemeente omgaat met andere (grotere) bouwvlakken binnen de gemeente. In oud Leeuwarderadeel zijn volgens de vraagsteller bouwvlakken van 2 hectare toegekend.

Het antwoord op deze vraag is nagekeken. Het klopt dat er in voormalig Leeuwarderadeel bouwvlakken zijn van 1,5 ha. Maar niet alle bouwvlakken zijn zo groot. Een enkele boer heeft met een procedure vrijstelling gekregen voor een groter bouwvlak.

Het vervolg van de bijeenkomst vindt door tafelgesprekken plaats.

2. Verslagen deelsessies (ochtend)

Algemeen

Tijdens de gesprekken aan tafel worden veel vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Hierna volgt een zo volledig mogelijke weergave van de punten die aan de orde zijn geweest. Eerst volgen een paar algemene vragen en daarna vindt er een uitsplitsing plaats naar de thema's geur- en lichthinder, functiewijziging, stikstof en sociaaleconomische en landbouwkundige effecten.

Wat voor onderzoeken moeten we zelf nog doen? Het OER is een omgevingseffectrapportage, maar als je een camping wilt beginnen bijvoorbeeld?

Het OER is hoog over (een theoretische benadering). Op het moment dat iemand bijvoorbeeld een stal wil bouwen, gekoppeld aan een bouwvlak, wordt het specifiek nog een keer bekeken. Het OER is om "hoog over" om te kijken of dit realiseerbaar is over het hele plangebied.

Kan een ondernemer bij een initiatief ook putten uit de gegevens die de gemeente al heeft?

Soms moet zelf onderzoek uitgevoerd worden. Dat hangt ervan af hoe het berekend wordt. Als de tijd verstreken is (de houdbaarheidsperiode van bepaalde onderzoeken), moet opnieuw onderzoek uitgevoerd worden.

Het zijn veel documenten. De status is niet altijd duidelijk. Het is een groot proces.

Dat is lastig, ook voor de gemeente. De NRD ligt nu ter inzage. Als er iets gemist wordt, kan dat nu aangedragen worden, of als zienswijze. Bij het OER kan ook weer een zienswijze ingediend worden. Regels vanuit het Activiteitenbesluit komen straks in het omgevingsplan, ook voor lichthinder en geurhinder. Zodat de lokale overheid het kan regelen voor de lokale situatie.

Geluidshinder stond vroeger in de Hinderwet.

Dat staat nu in het Activiteitenbesluit en straks komt dat in het omgevingsplan. Daarvan zegt de Rijksoverheid dat het beter is om dit op lokaal niveau te regelen.

Dit is een algemeen verhaal waar we nu mee bezig zijn. Als ik het goed begrijp wordt alles nog specifiek bekeken in een specifieke situatie.

Met bestemmingsplannen is dat niet heel anders. Ook daarin worden mogelijkheden geschapen die niet altijd benut worden.

Voor landbouw was dat toen concreter. In de Hinderwet waren bijkomende eisen, maar de bestemmingsplannen waren simpeler.

In de basis is het een combinatie van huidige bestemmingsplannen en andere regelgeving, zoals voor milieu. Bijvoorbeeld wat vroeger in de Hinderwet stond, moet nu opgenomen worden in het omgevingsplan.

Het Veenweidegebied wordt nu weggeschoven. Dat vind ik nu een bende. De gemeente houdt de benaming veenweide nog aan. Maar achterop staat aangegeven dat het nog niet helemaal duidelijk is. Dus gelijktrekking met Agrarisch klopt niet.

Het is jammer dat dit zo gevoeld wordt. De tekst in de bijlage van de NRD is nog de oude opsomming voordat deze door het raadsbesluit over de Notitie Bouwstenen is aangepast. In de definitieve NRD wordt dit op een juiste wijze weergegeven.

Ik zit in het noordelijke puntje van het Veenweidegebied, dat kan straks nog alle kanten op. Maar het bestemmingsplan kleine dorpen komt dan te vervallen? Hoort het rode dan bij het gele of het paarse gebiedstype?

Ja, dat klopt. De dorpen zijn een ander gebiedstype: rood, Dorp.

Komen de grenzen dan overeen, want volgens mij niet.

Daar kunnen verschillen in zitten afhankelijk welke grens er wordt gebruikt (bijvoorbeeld die van de bebouwde kom of die van het voorgaande bestemmingsplan). We zullen hier nog kritisch naar kijken.

Maar het valt wel onder een gebiedstype dan, denk ik? Straks valt alleen het dorp onder het beleid van het gebiedstype dorp?

Waar je nu verschillende bestemmingsplannen hebt, is er straks nog één omgevingsplan. Daarin gaan alle plannen op. Het omgevingsplan is opgebouwd uit hoofdstukken, gekoppeld aan activiteiten. Daar zie je terugkomen wat nu in bestemmingsplannen geregeld is.

Het is vervelend dat nu nog zoveel onduidelijk is over de gebiedstypen, terwijl het inspraakmoment nu is. Dat het beleid steeds opschuift, betekent dat het lastig is om daarop te anticiperen. Door vertraging in initiatieven loopt men subsidies en fiscale voordelen mis.

Dat is ook vervelend voor betrokkenen. Tijdens de plenaire ronde is gezegd dat er in het najaar een nieuwe bijeenkomst komt voor betrokken agrariërs over de verdeling Agrarisch/Veenweide.

We hebben helaas geen invloed op de ingangsdatum van de Omgevingswet. Als toevoeging bij het verslag is nog opgemerkt dat er nu vergunningen kunnen worden aangevraagd op basis van het huidige bestemmingsplan.

Geur- en lichthinder

Wat houdt dat straks voor ons in?

Waar we op koersen is het in stand houden van het huidige beleid, voornamelijk relevant is lichthinder vanuit stallen. Als je nieuwe stallen bouwt met veel licht tot 's avonds laat en in de nacht, dan moeten daar vaak schermen tussen om uitstraling te voorkomen. Het beleid wordt omgezet in regels in het omgevingsplan. Over digitale reclameborden komen nu veel klachten. Daarvoor willen we meer regels.

Geur vind ik nog gevaarlijker. We hebben net het model gezien. AERIUS is een slecht model voor stikstof. Zo'n model zal voor geur ook wel komen.

Dat model is er al. Daarmee wordt nu gerekend. Dat bepaalt de hoeveelheid geuremissie.

Maak het nog uit op welke locatie je dan zit?

Ja dat maakt zeker uit in het geval het bedrijf dicht op woningen zit en de afstanden kleiner zijn en de geuroverlast groter kan zijn.

Speelt dat ook bij bemesting op weilanden?

Daarvoor vallen we onder de reguliere mestwetgeving van de Rijksoverheid. Er komen wel wat regels te staan in het zogenaamde Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) dat onderdeel is van de nieuwe Omgevingswet. Maar de gemeente kan daar geen lokale eigen regels voor opstellen.

En is dat bij lichthinder hetzelfde?

Nee. Dat moet in het omgevingsplan geregeld worden. Het Bal zegt daar niks over. Het huidige gemeentelijke beleid wordt overgenomen.

En als je op het land rijdt? Wij hebben te maken gehad met specifieke tijden. Soms moet je 's avonds rijden. Daar wil je niet in beperkt worden.

Nee, daar gaat het niet over. In algemene zin mag je vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) geen geluidshinder veroorzaken. Er staan geen specifieke bepalingen in de APV met betrekking tot landbewerking.

Functiewijziging

Als op het platteland boerderijen leegkomen is er risico dat de locatie moeilijkheden oplevert. Dat levert zorgen voor de landbouw. Zou het dan niet wenselijk zijn om agrarisch om te zetten in wonen? Het tempo van het verminderen van agrarische bedrijven gaat snel omhoog.

Dat klopt. Je wilt voorkomen dat panden worden verwaarloosd. Daarom willen we het makkelijker maken dat daar nieuwe functies in kunnen komen. Maar als dat leegkomende pand dicht bij een andere boerderij staat kan dat erg lastig zijn. Je moet rekening houden met de dichtstbijzijnde woningen. Op 100 meter afstand is er vaak geen probleem, maar dichterbij worden de blijvende agrarische bedrijven snel beperkt in de bedrijfsvoering als op korte afstand functiewijziging naar wonen toegepast wordt. Daar willen we in het omgevingsplan wel aandacht aan besteden.

Uitwisseling van rechten, kan dat overgedragen worden op vierkante meters bedrijfsruimte?

Dat zal er niet standaard in staan, maar dat zou in individuele gevallen wel kunnen.

Stikstof

Zijn er ook nog ideeën over een overgangsgebied bij de Alde Feanen. Kan er een gebied aangewezen worden als bufferzone? Daar is eerder sprake van geweest.

Er is geen bufferzone ingetekend. Vanuit de gemeente wordt aangegeven niet te kunnen zeggen hoe deze begrenzingen tot stand zijn gekomen. Uit navraag is gebleken dat er geen bufferzone is voorzien/opgenomen op het kaartje.

We hebben overwogen in te spreken tegen de aanwijzing van Alde Feanen als nationaal park. Toen werd gezegd dat er absoluut geen gevolgen voor de landbouw zouden zijn.

Hebben jullie er in de praktijk veel last van?

We hadden er last van toen stikstofrechten verhandelbaar waren. Wij konden de rechten niet verschuiven naar dichterbij het Natura 2000-gebied. Dus bij ons is er de angst dat dit later meer problemen op kan leveren.

Dat weten we niet op dit moment. We moeten wel rekening houden met stikstof. Het ligt vooral bij het Rijk en de provincie. Maar bij de vergunningverlening moet de gemeente hierop wel toetsen.

De hogere overheid heeft de onderwerpen in zijn portefeuille, waarom moet de gemeente er dan iets mee?

Soms moet dat omdat de Rijksoverheid dat voor ons bepaald heeft (door middel van wet- en regelgeving, bijvoorbeeld bij vergunningverlening).

Ik heb het gevoel dat de gemeente het veenweide gebiedstype met een bepaalde visie heeft ingekleurd. Dat roept vragen op voor ons. De grenzen zijn nog niet duidelijk. Het document waar het in staat van de provincie, is al vastgesteld. Waarom nog niet hier?

Op het moment van het vaststellen van de indeling voor het pre-omgevingsplan maakten we gebruik van een andere kaart van het Wetterskip van bemaalingsgebieden.

In het plenaire deel heeft Marianne Swart aangegeven dat Wetterskip en provincie hebben aangekondigd dat zij het Veenweideprogramma mogelijk nog gaan herijken. Daarom is ervoor gekozen deze kaart nog niet op te nemen in de NRD. De gemeente gaat hierover ook het gesprek met beide instanties aan. Vervolgens zal dit tijdens een nieuwe bijeenkomst aan belangstellenden worden toegelicht.

Sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten

Aan het begin wordt gevraagd wat de gemeente wil bereiken met dit onderzoek, doelend op het OER.

Hier wordt kort toegelicht dat dit noodzakelijk is vanwege wetgeving en de gemeente moet aantonen dat de mogelijkheden die in het omgevingsplan straks worden geboden geen ongewenste effecten gaan hebben op de omgeving, de natuur en het milieu en de andere aspecten die zijn genoemd.

Er volgt een groepsdiscussie waarin de acht deelnemende agrariërs verschillende punten aan de orde stellen:

We hebben een economisch perspectief nodig, we moeten een inkomen hebben. De 'verkleuring' van geel (gebiedstype agrarisch) naar paars (gebiedstype veenweide) op de plattegrond gaat gepaard met een afwaardering van het bedrijf (gronden, gebouwen etc.). Gaat de gemeente dat compenseren?

Kunstmest, krachtvoer etc. zijn op dit moment duurder dus we moeten minder kunstmest strooien (of anders gezegd preciezer). Ook dit drukt op de financiële gezondheid momenteel en op de bedrijfsvoering.

In dit gebied ben je minder kredietwaardig, want er zijn nu al gevolgen merkbaar van de paarse kleur in het (concept)kaartje.

Pilot vanuit Brussel in het gebied voor subsidie, maar met restricties en daarom wordt ervan bovenaf bepaald dat veenweidegebied groter moet zijn (om wel aan de voorwaarden voor de subsidie te voldoen). Zijn wij de dupe van. Gemeente moet daar niet in mee gaan. Plus provincie staat meer dan 2 hectare toe.

Het feit dat de sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten ook worden meegenomen in het OER vinden de aanwezigen een goede zaak.

Elke boer is goed voor zeker 10 arbeidsplaatsen, denk aan toeleverende- en verwerkende industrie, maar ook de hoefsmid, arts etc. Die andere sectoren worden niet meegerekend voor wat het voor Nederland opleveren kan. Dit graag ook meenemen in het onderzoek naar de sociaaleconomische en landbouwkundige aspecten.

Als we niet meer mogen uitbreiden, dan moeten er wel meer ontwikkelmogelijkheden komen ter compensatie. Dan wel functiegericht, bijvoorbeeld het toestaan van extra bouwkelevs.

Het gaat om een pilot, leer daarvan voor het vervolg. Er hadden eerder agrariërs apart moet worden uitgenodigd en ook moet men daadwerkelijk alle meningen meenemen. Ook daarbij iedere mening evenveel laten meewegen.

Specifiek worden nog een aantal onderzoeksonderwerpen en bijzonderheden voor het OER genoemd.

- Waardedaling grond;
- Export van de handel (70% gaat de grens over) en de gevolgen van het plan daarvoor;
- De grond in het plangebied is niet geschikt voor akkerbouw, alleen voor melkkoeien. Andere gewassen leveren te weinig op (grond in het plangebied is daarvoor te duur);
- Voedselzekerheid in Europa is ook een kritiekpunt, wat is daarvan de invloed van het plan op?

Deze aspecten worden ook meegenomen in het voorgestelde onderzoek uit de NRD.

3. Verslag plenaire sessie (avond)

Gespreksleider Gerard van der Veer opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom. Onder de aanwezigen leden van dorpsbelangen en inwoners. Daarna staat hij stil bij het programma.

Hierna geeft hij het woord aan Cécile Wagstaff. Zij vertelt over de veranderingen met de invoering van de Omgevingswet en het nieuwe omgevingsplan en het traject wat tot nu toe is gedaan in het gebied.

Hierna geeft Gerard het woord aan Marianne Swart. Via een PowerPointpresentatie komt een aantal onderwerpen aan bod. Als eerste volgt een korte terugblik: waarom een omgevingsplan en welke stappen zijn er al gezet. Daarna wordt ingegaan op de Notitie Reikwijdte & Detailniveau en het Omgevingseffectrapport. Wat zijn dit voor documenten en waarom wordt dit gaan. Vervolgens

wordt ingegaan op enkele onderwerpen die in het tweede deel van de avond ook terugkomen in de vorm van de tafelgesprekken (natuur/stikstof, geur en lichthinder en gezondheid en toegankelijkheid).

Tijdens de presentatie is er steeds ruimte voor vragen en opmerkingen. De belangrijkste punten volgen hierna:

De vraag wordt gesteld hoe de gemeente omgaat met zienswijzen. De persoon vraagt zich af of een reactie anders wordt gewogen als het afkomstig is van 1 inwoner of van een belangenorganisatie.

Marianne Swart geeft aan dat elke zienswijze, ongeacht wie de indiener is, zorgvuldig wordt behandeld. Er is dus geen sprake van een onderscheid.

De Leefplekmeter is vooral een tool om met inwoners in gesprek te gaan over hun leefomgeving. Aangegeven wordt dat er wel duidelijk van te voren aan verwachtingsmanagement moet worden gedaan.

Dit is een terecht punt want inderdaad heeft de gemeente niet altijd direct hier invloed op. Laat staan dat dit via het omgevingsplan kan worden geregeld. Dit zal zich de komende jaren moeten uitkristalliseren.

De vraag wordt gesteld of nieuwbouwplannen voor Warten ook in dit plan een plaats krijgen.

Marianne Swart stelt van niet en geeft aan dat het bouwplan waarschijnlijk een aparte procedure doorloopt.

De vraag wordt gesteld waarom er geen agrariërs aanwezig zijn bij de avondsessie.

Aangegeven wordt dat voor de agrariërs in de ochtend een aparte sessie heeft plaatsgevonden.

Gerard van der Veer kondigt nu de pauze aan. Na de pauze starten de tafelgesprekken. Zie hiervoor de afzonderlijke verslagen van de tafelgesprekken.

Na afronding van de tafelgesprekken volgt het laatste plenaire deel. Vanuit de verschillende deelgroepen wordt een samenvatting gegeven van hetgeen besproken is aan de verschillende tafels.

Daarna wordt door Marianne Swart nog vooruitgeblikt: wat staat er de komende tijd te gebeuren. Naar verwachting wordt de NRD in juni vastgesteld door het college. Van juni tot en met eind 2022 wordt gewerkt aan zowel het omgevingseffectrapport als aan het omgevingsplan (maken planregels en tekenwerk/plankaart). De verwachting is dat in het voorjaar 2023 het omgevingsplan inclusief het omgevingseffectrapport ter visie wordt gelegd. Hierop zijn dan natuurlijk zienswijzen door een ieder mogelijk. Het moment van ter visie legging hangt wel af van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze is voorzien op 1 januari 2023. Mocht dit later worden dan kan het plan ook pas later ter visie worden gelegd. Vaststelling van het plan is tweede helft 2023 voorzien.

Gerard van der Veer dankt iedereen voor zijn/haar aanwezigheid.

4. Verslagen deelsessies (avond)

Natuur

De gespreksleider vraagt aan de aanwezigen of men een idee heeft over onderzoek t.a.v. natuur. Stikstof ontkomen we niet aan zegt een aanwezige agrariër. Verdroging is het probleem ook voor de weidevogels zegt hij. Je ziet de verschillen waar het waterpeil omhooggaat. De bodem klinkt in. Maaien helpt hierbij. De ene agrariër is er wel meer mee bezig dan de andere zegt de agrariër. Het evenwicht is verstoord.

Lichtemissie door digitale reclame

Op de vraag van een deelnemer of de bestaande beleidsregel voor nieuwe stallen zal worden overgenomen kan bevestigend worden geantwoord. In Grou speelde een voorbeeld van lichtreclame van een restaurant waar omwonenden wel een mening over hebben. Dus het thema is zeker relevant en vraagt om maatwerk en soms beperken van uitstraling.

Gezondheid

Groep 1

Wat zouden de aanwezigen anders willen t.a.v. dit thema vraagt de gesprekleider? Concreter: wat is er in het dorp, of wat is er omheen aan gemis/beperkingen etc?

Men zou wel ontwikkeling van wandelpaden willen, maar niet de negatieve effecten ervan zoals zwerfafval in het agrarische land en bermen. Er is in Warten een initiatief gaande “Warten in het groen” meldt een inwoner. Zij is zelf ook actief in het dorp. De gezondheid in de kleine dorpen is wat de aanwezigen uit de regio betreft ook de sociale cohesie. Er zijn mensen die liever niet in Warten wonen, maar daar een woning krijgen toegewezen door de woningbouwcorporatie. Dit is zuur voor de jongeren die er wel graag willen wonen. Dit beleid wordt ontwrichtend genoemd door de aanwezigen. Moeizaam kwamen er uitbreidingsmogelijkheden tot stand. Nu komen er opeens 19 woningen bij. Voorzieningen die verdwijnen uit dorpen komen bijna nooit meer terug. Een kwart van de woningen zijn huurwoningen. Dit is best veel. Is de doelgroep daar wel voor?

Verder voegen de aanwezigen nog een paar zaken toe. Per gezin zijn er soms (te) veel auto's. Er zijn wel wat bewegingstoestellen bij de sportvelden en de school gekomen. Een belangrijk thema is wel de groei in het dorp. De gesprekleider noemt nog even de identiteit hier. Dit staat ook in de 'Leefplekmeter'. Met de identiteit wordt bedoeld of de plek (dorp) goed bekend staat en men zich er thuis voelt.

Groep 2

De gespreksleider vertelt dat de gemeente voor het OER positieve gezondheid wil onderzoeken met de inwoners aan de hand van een vragenlijst “de Leefplekmeter”.

De tafelgenoten vinden dat er bruikbare vragen in staan en dat het een goede methode zou kunnen zijn die een indruk geeft over de algemene situatie in het gebied. De discussie gaat over hoe je inwoners, ook de meer kwetsbaren, hiermee bereikt en de vragenlijst laat invullen? De opkomst is op deze avond is ook niet groot. Er worden verschillende voorstellen voor gedaan, ook uit eigen ervaring van leden van dorpsbelangen die aan tafel zitten. Zoals dat er in Wergea door Dorpsbelang een enquête is afgenomen waarbij die persoonlijk deur aan deur is bezorgd en opgehaald met 60% respons tot gevolg. Ideeën zijn ook het inzetten van buurt- en wijkverenigingen, ook wordt geopperd om het invullen van de enquête te belonen.

Qua inhoud wordt er verteld over dorpsinitiatieven om mensen meer te laten bewegen en hun huis uit te krijgen, bijvoorbeeld met een beweegpark.

Bijlage 3: advies Commissie m.e.r.

Zie aparte bijlage.